

OCENJUJEMO

Gledališče

Harold Pinter: Varovano območje SLG Celje

★★★

»Ne samo da nikoli nismo sposobni razumeti drugega, zelo redko smo sposobni razumeti celo sami sebe, pravzaprav je vsaka situacija, s katero se soočimo, za nas bolj ali manj nedoumljiva.« Misli Harolda Pinterja sicer ni treba jemati dobesedno ali jo celo mystificirati, v njej je vsaj toliko absurda in ironije kot relevantne konstatacije, vendar hkrati odraža temeljno dramatikovo vodilo tako v življenju kot v njegovih tekstih. Drama *Varovano območje* je vzorčni primer takšnega razmišljanja. Seveda je tudi in predvsem simbol in prisposoba družbenih mehanizmov, ki funkcionirajo po nekakšni pervertirani notranji logiki, vendar so hkrati tudi nekakšna konstatacija nemoči, da bi bilo mogoče tovrstne odtujene mehanizme racionalno dešifrirati in logično utemeljiti. Vsaj deloma jih je mogoče razgaliti oziroma razkrinkati le z izpostavljanjem absurdnih medosebnih odnosov in konfliktov, ki temeljijo na poziciji moči, vseobsegajočem konformizmu in hierarhičnem prelaganju odgovornosti, v čemer je Pinter seveda mojster. Predstava celjskega gledališča v režiji Janeza Pipana v vseh elementih sijajno poustvari tako poanto kot kafkovsko atmosfero takšnih dramatikovih intenc. Odlična je scenografija Marka Japlja s hladno, odtujeno modernistično funkcionalistično estetiko šestdesetih let prejšnjega stoletja, dopolnjeno z analogno tehnologijo, kar poudarja distanciran in odtujen uradniški odnos. Takšen vtis dopolnjujeta brezčasna kostumografija Lea Kulaša in glasbeno ozadje Mitje Vrhovnika Smrekarja, prav tako so izjemne interpretacije likov vseh protagonistov. Renato Jenček kot Roote v vseh izraznih segmentih prepričljivo pooseblja samovoljno brutalnost in neodgovornost vrha hierarhič-

ne lestvice v nedefinirani instituciji, ki jo lahko interpretiramo kot univerzalno analogijo z laboratorijskimi poskusi družbenih sprememb, tako značilnimi za 20. stoletje, recidivi pa se pojavljajo še danes. **Vojka Belšaka** smo bili do zdaj navajeni v bolj lahkotnih, neobveznih vlogah, kot marionetni in v vsem ustrezljivi uradnik Gibbs pa je ustvaril eno svojih najboljših vlog doslej. Minca Lorenci kot Gospodična Cutts in Andrej Murenc kot Lush sta z izrazitim smislom za ironično distanco nepogrešljiva pri satiričnih razsežnostih uprizoritve, Aljoša Koltak kot Lamb pa doda tragikomični element.

Do tukaj vse lepo in prav, vendar se je Pipan (ki je obenem režiser in dramaturg) odločil še za nenavaden dodatek in dramo končal po svoje. Podobno kot pri *Muhah*, v katerih je kompleksne Sartrove strukture na koncu zreduciral na nekaj banalnih slovenskih dnevno-političnih premis, se tudi enigmatičnost *Varovanega območja* razblini, ko se v sklepnem prizoru pojavijo »pacienti« in obvisijo na bodeči žici. Vse Pinterjeve nastavke o vsemo-gočnem aparatu, namenjenem

tako represiji kot zaradi popolne izrojenosti samemu sebi in v katerem je posameznik izgubljen in nemočen, Pipan kanalizira v popreproščeno aktualno problematiko beguncev in migrantov, ki so se znašli v tem položaju tudi ali predvsem zaradi brezdušnega sistema.

Morda to v določeni meri drži, vendar je vprašanje veliko bolj kompleksno, da bi ga lahko interpretirali s tako arbitrarnimi izpeljavami, v končni konsekvenci bi lahko govorili celo o samovoljni zlorabi dramskega dela. Vendar to niti ni pomembno, žal s takšno domisljico sicer odlična predstava, ki bi si zaslužila najvišjo oceno, pristane na ravni tendenciozne agitke. Morda bi lahko namesto navade oziroma razvade režiserjev, da vrhunske brezčasne klasične tekste uporabljajo kot priložnostni manifest za izražanje svojih političnih stališč, vsaj občasno kakšno sodobno dramsko predlogo z domiselno realizacijo približali vrhunskemu brezčasnemu klasičnemu tekstu. Vendar bi bila to že težja naloga, veliko bolj preprosto se je poigravati z naslovi in avtorji, ki naj bi že sami po sebi zagotavljali vrhunsko kakovost.

PETER RAK

